

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 268/2012-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. augusta 2012 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti Z. M., S., zastúpenej advokátom JUDr. P. K., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. V-2 13 C 3/1989, za účasti Okresného súdu Bratislava III, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Z. M. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na prerokovanie jej veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej

lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. V-2 13 C 3/1989 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava III prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. V-2 13 C 3/1989 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Z. M. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 15 000 € (slovom pätnásťtisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť Z. M. trovy konania v sume 269,58 € (slovom dvestošesťdesiatdeväť eur a päťdesiatosem centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. P. K., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 268/2012 z 18. mája 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Z. M. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. V-2 13 C 3/1989 (ďalej aj „napadnuté konanie“), ktorého predmetom je rozhodovanie o žalobe o určení otcovstva.

Sťažovateľka okrem stručnej chronológie procesných úkonov doterajšieho priebehu napadnutého konania ďalej uviedla, že podľa jej názoru to, že za 23 rokov trvania konania okresný súd nevykonal dostatok úkonov nevyhnutných na to, aby mohlo byť konanie právoplatne skončené, spôsobenými prieťahmi porušil jej základné právo na spravodlivý proces. Keďže ani po takej dlhej dobe nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené, navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva Z. M... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. V-2 13 C 3/1989 boli porušené.

2. Okresnému súdu Bratislava III prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. V-2 13 C 3/1989 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Z. M. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 83 500,- (slovom osemdesiattritisíc päťsto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Okrem uvedeného sťažovateľka žiada, aby jej bola priznaná aj úhrada trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 3350/2012 zo 7. júna 2012 doručeným ústavnému súdu 15. júna 2012 poukazujúc na nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 381/2011 z 13. decembra 2011, v ktorom rozhodoval o porušení označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní vo vzťahu k synovi sťažovateľky. V súvislosti s tým predseda okresného súdu konštatoval, že zotrúva na svojom vyjadrení, ktoré ústavnému súdu zaslal spolu s vyjadrením zákonnej sudkyne JUDr. T. B. ešte 3. augusta 2011, ktorá uviedla, že *„Vec sp. zn. V-2-13 C/3/1989 mi bola pridelená do oddelenia v roku 2000, vo veci bolo vykonané rozsiahle dokazovanie za účelom zistenia pobytu žalovaného, ktoré bolo časovo náročné z hľadiska vykonávania tlmočnických úkonov. A až v roku 2010 sa súdu podarilo zistiť, že odporca dňa 07. 11. 2002 zomrel. V zmysle zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Bratislave prvostupňový súd postupom v zmysle § 109 O. s. p. konanie prerušil pre účely*

ustanovenia opatrovnika ako procesného nástupcu žalovaného v konaní; a následne preverovať možnosti prípadného opatrovníctva zo strany príbuzných domnelého otca.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. V-2 13 C 3/1989 ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania:

Sťažovateľka (v čase začatia konania zastupujúca maloletého V. V...) sa návrhom z 19. decembra 1988 doručeným bývalému Okresnému súdu Bratislava-vidiek domáhala určenia otcovstva, zverenia maloletého syna do jej výchovy a priznania výživného. Označeným odporcom bol rakúsky štátny občan P. S. (ďalej len „odporca“). Konaniu bola pridelená sp. zn. 13 C 3/89.

Po vykonaní informatívneho výsluchu sťažovateľky 18. januára 1989 Okresný súd Bratislava-vidiek v ďalšom období až do augusta 2001 vykonával procesné úkony spojené so zisťovaním miesta pobytu odporcu, zasielaním predvolaní na nariadené pojednávania, ako aj úkony, ktorými ustanovoval tlmočníkov z nemeckého jazyka na preklady požadovaných dokumentov. Keďže návrh ani predvolania na nariadené pojednávania sa nepodarilo odporcovi doručiť, neuskutočnili sa pojednávania pred Okresným súdom Bratislava-vidiek nariadené na 29. august 1991 a 24. október 1991. K výsluchu odporcu došlo 22. januára 1992 na dožiadanom súde v Innsbrucku. Okresný súd Bratislava-vidiek v ďalšom období nariadil pojednávania až na 23. január 1995 a 29. november 1995. Pojednávanie nariadené na 23. január 1995 sa neuskutočnilo, pretože okrem odporcu sa nedostavil ani kolízny opatrovník; pojednávanie nariadené na 29. november 1995 bolo odročené na neurčito z dôvodu nariadenia znaleckého dokazovania z odboru zdravotníctva a hematológie.

Okresný súd (Okresný súd Bratislava-vidiek zanikol 22. novembra 1996 na základe zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 328/1996 Z. z., ktorým sa ustanovujú nové

sídla a obvody súdov, a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zlúčením s Okresným súdom Bratislava III, pozn.) 13. júna 1997 požiadal Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky o právnu pomoc, resp. o sprostredkovanie doručenia príslušných dokumentov týkajúcich sa krvnej skúšky odporcu prostredníctvom príslušného súdu v Rakúsku. Výsledok vybavenia dožiadania príslušným rakúskym súdom bol okresnému súdu doručený 18. augusta 1998. Okresný súd v ďalšom priebehu konania uznesením zo 4. októbra 1999 ustanovil tlmočníčku z nemeckého jazyka na preklad z nemeckého jazyka do slovenského jazyka a naopak znaleckého posudku týkajúceho sa krvnej skúšky odporcu vykonanej v Rakúsku a uznesením z 28. februára 2001 priznal znalečné za tento úkon. Keďže v nasledujúcom období nebola platba priznaného znalečného do Rakúska realizovaná, okresný súd uznesením z 27. februára 2003 upozornil učtáreň, aby realizovala príslušnú platbu.

Okresný súd uznesením z 3. apríla 2003 opätovne ustanovil tlmočníčku z nemeckého jazyka na preklad do slovenského jazyka znaleckého posudku vypracovaného v Rakúsku ešte v roku 1997, pričom tento preklad bol okresnému súdu predložený 24. septembra 2003.

Okresnému súdu bol 6. augusta 2004 predložený aj znalecký posudok znalkyne z odboru zdravotníctva a hematológie MUDr. E. S., ktorý bol po preložení do nemeckého jazyka odporcovi opakovane bezúspešne doručovaný.

Z uvedeného dôvodu okresný súd uznesením z 13. januára 2006 ustanovil „*tajomníčku senátu tunajšieho súdu*“ za opatrovníčku odporcu. Okresný súd na pojednávaní nariadenom na 7. marec 2006 zbral na vedomie, že sťažovateľkin syn nadobudol plnoletosť, ako aj jeho vyjadrenie, že predloží návrh na úpravu výživného, pričom na nasledujúcom pojednávaní nariadenom na 30. máj 2006 sťažovateľka a jej syn vyhlásili, „*že sa pokúsia svojimi dostupnými prostriedkami zistiť adresu odporcu a v prípade neúspechu požiadajú okresný súd o pomoc*“. Sťažovateľkin syn listom doručeným okresnému súdu 31. augusta 2006 oznámil, že adresu odporcu nezistil a ako fyzická osoba nemá možnosť iného zisťovania.

Okresný súd na pojednávaní uskutočnenom 12. júla 2007 bez účasti účastníkov konania, ktorí okrem odporcu mali doručenie predvolania riadne vykázané a neospravedlnili sa, vyhlásil rozsudok, ktorým určil, „*že odporca P. S..., je otcom V. V... z tela matky Z. M...*“. Okresný súd v uvedenom rozsudku okrem iného zaviazal odporcu na úhradu

výživného, dlžného výživného, poplatku za návrh na začatie konania a trov konania. Okresnému súdu bolo 8. októbra 2007 doručené odvolanie syna sťažovateľky proti rozsudku v časti priznaného nároku na výživné. Rozsudok okresného súdu prevzala 15. októbra 2007 aj kolízna opatrovníčka. Súdny spis spolu s odvolaním syna sťažovateľky bol Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) predložený 13. novembra 2007. Krajský súd uznesením sp. zn. 3 Co 467/07 z 30. júna 2009 rozsudok okresného súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Okresný súd uznesením z 15. decembra 2009 pripustil zmenu návrhu syna sťažovateľky na začatie konania o výchove a výžive. Okresný súd prostredníctvom dožiadaného súdu v Rakúsku chcel u zamestnávateľa odporcu zistiť informácie o jeho mzde, pričom dožiadaný rakúsky súd v odpovedi doručenej okresnému súdu 16. marca 2010 oznámil, že bez súhlasu odporcu uvedenú informáciu nemožno poskytnúť. Dožiadaný rakúsky súd prípisom doručeným okresnému súdu 7. októbra 2010 oznámil, že odporca 7. novembra 2002 v L. zomrel, pričom okresný súd následne vyzval sťažovateľku a jej syna, aby v lehote 60 dní od doručenia výzvy z 31. januára 2011 oznámili, či žiadajú o ustanovenie opatrovníka s upozornením na možnosť zastavenia konania. Právny zástupca sťažovateľky a jej syna listom doručeným okresnému súdu 11. marca 2011 oznámil, že žiadajú o ustanovenie opatrovníka odporcovi v tomto konaní.

Okresný súd uznesením z 22. marca 2011 konanie zastavil, pričom v odôvodnení okrem iného uviedol, že *„právny zástupca navrhovateľa síce súdu oznámil, že žiada ustanoviť opatrovníka, avšak bez označenia konkrétnej osoby, čím súd vo veci nemohol konať...“*.

Krajský súd po podaní odvolania právnym zástupcom sťažovateľky a jej syna uznesením sp. zn. 9 Co 178/2011 z 31. mája 2011 napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom v odôvodnení vyslovil aj právny názor, *„že ani výrok prvostupňového rozsudku zo dňa 12. 7. 2007 č. k. V-2-13 C/3/1989-311 v časti o určení otcovstva doposiaľ nenadobudol právoplatnosť, pretože nebol doposiaľ riadne doručený“*.

Okresný súd uznesením z 24. júna 2011 prerušil konanie do právoplatnosti uznesenia o procesnom nástupníctve odporcu.

Okresný súd prostredníctvom dožiadaného súdu v Rakúsku zistil z dedičského rozhodnutia okruh dedičov po zomrelom odporcovi a prípisom z 21. mája 2012 ich vyzval, aby oznámili, či súhlasia s procesným nástupníctvom v konaní, prípadne nech uvedú osobu, ktorá by s procesným nástupníctvom súhlasila.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie práva na prejednanie záležitosti účastníka konania v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom tohto práva je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že spory o určenie otcovstva a úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu vo všeobecnosti nie sú po právnej stránke zložité a patria do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov, avšak na druhej strane možno najmä vzhľadom na nutnosť vykonania znaleckého dokazovania hodnotiť preskúmané konanie ako fakticky zložité (IV. ÚS 244/04, IV. ÚS 41/07, IV. ÚS 63/08). Z hľadiska predmetu konania ústavný súd považoval za nutné zohľadniť, že ide o vec týkajúcu sa osobného statusu (v čase podania návrhu maloletého dieťaťa), ktorej je potrebné prikladať mimoriadny význam aj z hľadiska zabezpečenia jeho

základných životných potrieb a sociálneho štandardu. Vzhľadom na cudzí prvok na strane odporcu ústavný súd pripúšťa aj určitú mieru skutkovej zložitosti veci.

Keďže konania o určenie otcovstva si vo všeobecnosti vyžadujú postup súdu s osobitnou starostlivosťou (m. m. II. ÚS 33/99, I. ÚS 53/02), ani čiastočná skutková zložitost' nemôže zbaviť okresný súd zodpovednosti za to, že napadnuté konanie nebolo ani po viac ako 23 rokoch jeho trvania právoplatne skončené.

2. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania je druhým kritériom, podľa ktorého ústavný súd z pohľadu priet'ahov posudzuje priebeh napadnutého konania. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu nezistil žiadnu skutočnosť, ktorú by v súvislosti s namietanými zbytočnými priet'ahmi v konaní bolo potrebné pripísať na jej ťarchu.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol samotný postup okresného súdu.

Jurisdikcia ústavného súdu („ratione temporis“) sa vzťahuje na obdobie po 15. februári 1993, teda od nadobudnutia účinnosti zákona o ústavnom súde. Bez zreteľa na vznik právomoci ústavného súdu v rámci posúdenia základnej otázky, či sa vec sťažovateľky prerokovala na okresnom súde v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd už konštantne prihliada aj na dobu, ktorá v konaní uplynula v období do 15. februára 1993 (m. m. IV. ÚS 47/03).

Pokiaľ ide o postup okresného súdu v posudzovanom konaní, ústavný súd prihliadal na § 100 ods. 1 prvú vetu OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Z vykonaných procesných úkonov okresného súdu vyplýva, že jeho postup v prevažnej časti trvania napadnutého konania charakterizovala nečinnosť a neefektívnosť. Neefektívnosť postupu okresného súdu je charakteristickou črtou pre takmer celý priebeh

napadnutého konania, a preto ústavný súd nepovažuje za potrebné bližšie vymedzovať obdobia nečinnosti a hodnotiť konkrétne procesné úkony okresného súdu.

V tejto súvislosti ústavný súd už vo svojej predchádzajúcej judikatúre vyslovil, že z ústavnoprávneho hľadiska je neprijateľné, aby právna neistota v konaní pred všeobecným súdom nebola odstránená ani po uplynutí viac ako 23 rokov od jeho začatia (m. m. napr. IV. ÚS 260/04, IV. ÚS 127/08), keď navyše povaha tohto konania podmieňovala kvalifikovanie zbytočných priet'ahov v prísnejšom meradle (m. m. I. ÚS 113/07).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zmyslom a účelom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je zaručiť každému reálny prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (m. m. I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). K porušeniu základného práva na súdnu ochranu by došlo vtedy, pokiaľ by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98).

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy má kľúčové postavenie medzi právami ustanovenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy nazvanom „Právo na súdnu a inú právnu ochranu“ (čl. 46 až čl. 50 ústavy) a jeho ochrana v zásade predchádza ochrane priznanej prostredníctvom ďalších základných práv ustanovených v tomto oddiele ústavy. Na základe vzájomnej súvislosti medzi týmito základnými právami možno dospieť v konkrétnom prípade aj k záveru, podľa ktorého závažné porušenie niektorého zo základných práv ustanovených v čl. 46 až čl. 50 ústavy má za následok aj porušenie iného základného práva zaručeného v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy. Osobitne tento záver podľa názoru ústavného súdu platí o potenciálnom porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a to vzhľadom na jeho spomínané kľúčové postavenie v tejto skupine základných práv, a preto ak napr. porušenie práva základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) prekročí takú intenzitu, že to signalizuje zo strany príslušného všeobecného súdu až odmietnutie možnosti domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, tak možno urobiť záver o tom, že takýmto postupom

súdu došlo, resp. dochádza aj k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Opierajúc sa o uvedené a berúc do úvahy doterajší priebeh napadnutého konania, ktoré dosiaľ nebolo právoplatne skončené ani po viac ako 23 rokoch od jeho začatia, ústavný súd uzavrel, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré svojou intenzitou nadobudlo aj charakter porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľka domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 83 500 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Poukázala najmä na doterajšiu z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľnú dĺžku napadnutého konania. Ďalej v súvislosti s uvedeným zdôraznila, že pri využití všetkých jej dostupných prostriedkov nebola vlastnému synovi ani dosiaľ schopná právoplatným rozhodnutím preukázať, kto je jeho otcom.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje

nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. V-2 13 C 3/1989 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 15 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátom JUDr. P. K. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2011, ktorá bola 763 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti a jej podanie) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume 254,32 € (za dva úkony právnej služby) a 2 x 7,63 € režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Úhrada bola priznaná v celkovej sume 269,58 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. augusta 2012